

ББК 86

Мал 18

Маліноўскі Яўген

Парусія: псіхалогія прысутнасці. — Баранавічы : Грамадскае аб'яднанне
“Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны”, 2007. — 260 с., іл.

ББК 86

© Грамадскае аб'яднанне
“Таварыства беларускай мовы
імя Францішка Скарыны” 2007
© Афармленне Уладзімір Гундар

Прыісці да свайго веры

Грамадства

Шаноўнае спадарства! Вы трываеце ў руках кнігу баранавіцкага грэка-каталіцкага святара айца Яўгена Маліноўскага “Парусія: псіхалогія прысутнасці”. Артыкулы з гэтай кнігі пэўна час доўжваліся на старонках мясцовай газеты “Інтэлігенцыя” і мелі вялікі водгук у грамадстве. Сябры і прыхільнікі ўніяцкай парафіі вырашылі сабраць ў адзінае зборнік тэкстаў, каб напісанае настаяцелем баранавіцкага прыходу св. Мятэя і Мятода Беларускай Грэка-Каталіцкай Царквы, надрававаць суцэльнай кнігай.

У мінулым стагоддзі ўніяцкі святар Леў Гарошка, які ў гады Другой сусветнай вайны кіраваў у Баранавічах медычнай школай, напісаў кнігу “Навука і рэлігія”. Аўтар абвргаў савецкія тэзісы аб шкоднасці рэлігіі, нясутнасці веры ў Бога і навуку, пераканаўча даказваў, што найбольшыя вучоныя ў аграмаднай большасці былі веруючымі людзьмі. Традыцый архімандрыта Льва Гарошкі жывуць і працягваюцца сённяшнімі ягонымі пасыцежнікамі.

Кніга айца Яўгена Маліноўскага “Парусія: псіхалогія прысутнасці” – гэта першы вопыт псыхалогічнага абагульнення рэлігійнай і палітычнай практыкі. Хацеў бы адзначыць, што гэтую тэму сучасныя навукоўцы і святары дэліканта абыходзяць, “пераканаўча” спасылаючыся, што сапраўдная рэлігія па-за палітыкай. Пэўна яно так і ёсць у дэмакратычным грамадстве, але не ў нас. Трэба прызнаць мужнасць уніяцкага святара, які ў сваіх разважаннях пра Бога і існасць спалучае рэлігію і палітыку, псіхалогію і мастацтва. Праўда, айца Яўгена цікавіць не столькі сама палітыка, як правая свабода. І калі палітыка перашкаджае свабодзе, то трэба аб гэтым смела казаць. Але на такі крок сёння здольны не кожны чалавек.

Беларуская дзяржава Вялікае княства Літоўскае было прававой дзяржавай, у якой панавала воля і талерантнасць. Прыгонныя сяляне і стараверы сотнямі тысячаў беглі сюды з Расіі ад дэспатызму. Пераследаваныя на радзіме ардын-

П.17. Выбары	78
П.18. Палітыка	81
П.19. Жэрабя кінута	85
П.20. Пост	88
П.21. Пасха	91
П.22. духоўнасць	93
П.23. Характство	96
П.24. Быць	99
П.25. Тройца	102
П.26. Слава	105
П.27. Храм	108
П.28. Лішак	111
П.29. "Не хочу иметь ребенка..."	116
П.30. Радаснае ганенне	117
П.31. Вавілонская вежа талерэчаіснасці	123
П.32. Час асабістай прысутнасці	127
П.33. Выбранасць	131
П.34. Ад сектанцтва да еднасці	134

III

ЭКЗІСТЭНЦЫЯ Выхавання	137
III.1. Успенне	138
III.2. Акмеалагічная персанажыстасць узрос	142
III.3. Тэапсіхалагічная персанажыстасць	150
III.4. Сямейная трапеза экумены	153
III.5. Прафесія	156
III.6. Прафесія	160
III.7. Сямейная парусія: "Сем хлябоў і дзве рыбы"	164
III.8. Вяртанне да сябе	169
III.9.	172
III.10. У сям'і не без нарцыса	176

III.11. Любоў не раздражняецца	181
III.12. Ружанец у псіхічным развіцці дзіцяці	183
III.13. "Лебядзінае паляванне"	188
III.14. Містыка	189
III.15. Алтарна-педагагічныя раз'ясненні	192
III.16. Педагагічныя прыклады асабістай свабоды	196

IV

ПСІХАПАГІТЧНАЯ ПРОПАГАНДЗІ	203
IV.1. Псіхалагічны сэнс Евангелля	204
IV.2.	206
IV.3.	208
IV.4. "Хан будуць усе адно"	210
IV.5. Суд Божы	215
IV.6. Суд Божы	218
IV.7. Навігацыя	221
IV.8. Экзарцызм, альбо выпнанне дэманаў	224
IV.9. Перамяненне Гасподняе	226
IV.10. Pietas – Шанаванне	228
IV.11. Не судзі	230
IV.12. Багацце ад Бога	232
IV.13. "Камень, адкінуты будаўнікамі"	234
IV.14. Падвышэнне Пачэснага і Жыццядайнага Крэжа	236
IV.15. Казанне на свята Андрэя Першапакліканага	240
IV.16. Шлюбная вячэра	243
IV.17. Старое віно і новая ахвяра	245
POST-PARTOR* – СПАДКАЕМЦА	249
ГЛАСАРЫЙ	251
ЛІТАРАТУРА	253

11.23. ХАРАКТЕР

Может ли красота спасти мир?

Надзея Ш.

Гэтая крылатая надзея, выказаная ў “Дзённіку нісьменніка” датычыцца ў першую чаргу Царквы. Менавіта з ёй Ф.М. Дастаеўскі звязваў будучыню сусвету Богага. Усе астатнія суб’екты, установы і рухі – партыі, фундацыі, спонсары, якія рупяцца аб рэстытуцыі хараства – маюць залежнасць ад выпадку, змяняюцца і адыходзяць ад адказнасці ў крызісныя моманты гісторыі, руйнуючы сваю прыгажосць пад націскам ліхіх палкасцяў чалавека. Прыгажосць – вечная з’ява, а не выпадковая, таму што аб ёй клапаціцца Бог, надаючы ёй статус праўды, святасці, любові. “І пажадае Цар прыгажосці тваёй, бо Ен Госпад, і ты пакланіся Яму” [Пс 44, 12]. Наколькі Царква адпавядае такому пакліканню, настолькі яе прыгажосць ратавальная для нас. Таму праваслаўны заклік “Пресвятая Богородица, спаси нас” датычыцца менавіта Царквы як Нявесты Цара, “слава якой унутры” [Пс 44, 14]. Менавіта да гэтае славы апелюе прарок Ерамія пры пакліканні да сужонства адпалай дачкі Ізраіля. “Бо Госпад стварыў на зямлі нешта новае: жонка выратуе мужа” [Ер 31, 22]. Ісус Хрысціянскі Ханс фон Бальтазар так асэнсоўвае гэтую таямнічую з’яву: “Адным са шляхоў да Бога служыць здольнасць успрымаць хараство і веліч. Здольны зразумець, толькі той, хто здольны здзіўляцца”.

Але здольність да здзіўлення падлягае адназначнай ацэнцы. Адзін мой знаёмы ўдэмакратычна рэагаваў на нядаўні парад ў Баранавічах: “Тут вядел “Русских витязей” – какая красота”. Я вярнушыся быў абцяжэжыць яго ўяўленне сваёй ацэнкай гэтага пачварна з’явы, паразітуючай на несвадомым бедным людзей, якія, замест абурэння бяздумным марш-траўстам у час лямантуючай нястачы, прыніжэння і тугі па царскай, у захапленні задзіраюць галовы да неба, аднаведна пераклікаючыся: “і творыць вялікія адзныкі, як і ты і агонь зводзіць з неба на зямлю перад людзьмі” [Адкрыццё св. Яна 13, 13]. Н. Бярдзьеў у сваёй кнізе “Судьбы России” гаворыць “о вечном бабьем в русской душе”, якая

спряге як жанчыне, так і мужчыне рэагавалі на гэтую фізічную сілу як на веліч і прытанецца. На гэтай уласцівасці рускай душы паразітуе дэмагогічная ўлада, якая забяспечвае утылітарныя патрэбы свайго электарату “хлебам і відовішчамі”.

Пры сваім першым з’яўленні ў Нарвегіі Надзея так пракаменціравала пакінутыя рэшткі старога дрэва, месца якога заняла новая прыбудова хаты: “Які прыгожы пень!”. У наступныя дні прыклад Надзея пасадзіла каля яго Colchicus, дзіўную кветку, вадзіла бавальную да цяпла і святла. Увосьень яго фіяла ставаў атрута, умневу натхніла метафізіку суіснавання і памочніцтва перабарліваці і самабыцця. Узяття побач няправага пеня і пяшчотная прыгожая кветка разам складаюць тое, што стала модна называць постмадэрнізмам. Так, канцэптуальная канструкцыя прасторы, супадаючы з яе гісторыяй і фінальным прадчуваннем, з’яўляецца эстэтычна аб’ектыўнай. Зразумела, што абсалютная большасць назіральнікаў успрымае вычварную мудрагелістасць канструкцыі як няспрытнасць гаспадара: “Трэба бы было вам, як вывозілі смецце, вывезці і гэты пень” (!!!). Але калекцыя Веры, Надзеі і Любові, метафарычная ў нарацыі “Рызома” (з фр. rhizome, карань дрэва), якая фіксуе, паводле Делёза і Гватары, прынцыпова неструктурны і нелінейны спосаб арганізацыі прасторы, адкрытай для аўтахтоннага руху і рэалізацыі свайго крэатыўнага патэнцыялу. Крэацыя – гэта не столькі творчая дзейнасць, колькі творчая абранасць (creatio). З усіх пнёў гэты апынуўся выбраным праз самадастатковы моўны акт: “Хай будзе!” (fiat).

Творча моц “Здзяйсняецца ў немачы” [2 Кар 12, 9]. Таму нябачнае харавто Марыі тысячагоддзямі заўважалася толькі абраннікамі Божымі, якія, як дзеці, бачаць сваю маці самай прыгожай, бо яе харавто выходзіць з сэрца, што “Захоўвае ўсе словы гэтыя” [Лк 2, 19]. Яе прыгажосць змяшана з тужой па дзецях сваіх. Але “Смутак лепшы за смех, таму што пры смутку твару сэрца робіцца лепшым” [Экл 7, 3]. Музыка Вівальдзі, Бетховена, Рахманінава напоена смуткам, але асветлена радасцю харавта і велічы. Велічная ўрачыстасць гімну БССР пазбаўлена гэтага смутку, і таму яна падобна да нейкага трактара, як гімн СССР – да самалёта альбо танка.

На маю думку, хараство – жаночая, а веліч – мужчынская якасць. Апостал Пётр настаўляючы жанчын у словы пакары, раіць: “Хай будзе хараством вашым ня знешняе пляценне валасоў, не залатыя ўборы альбо прыгажосць у строях, але шчырага сэрца чалавек у нягленным харастве лагоднага і маўклівага духу, што каштоўна перад Богам” [1 Пётр 3, 3]. Але што, як няма гэтага чалавека, для каго захоўваць прыгажосць? Вядома ж, для Хрыста, бо для Яго вашае хараство найжаданае.

Пасхальная нядзеля жонак міраносіц пачалася ў нашым доме з прыходу Надзеі, якая, не гледзячы на табу прагі, узяла рыдлёўку, вядро ды пасадзіла перад нашым домам ружовы куст. Так, будучая прыгажосць ружаў папярэджае сучасным хараством Надзеі. Сіла і магутнасць сучасных мужчын, якія гуляюць у самалёткі і машынкі, вельмі шпрэчная, але бяспрэчна для мяне веліч мужчыны, імя якога на жаль, не ведаю, але ён, падышоўшы да мяне ў лазні запытаўся адносна “Парусіі” і адрэгаваў: “Вельмі прыемна”.

Пакуль нас уражвае хараство чалавека як вобраз і падабенства, мы існуем у гэтым свеце як нераўнадужныя, а значыць прыгожыя асобы, здольныя да адкрыцця ратавальнай любові адзін да аднаго, што супрацьджаецца пытаннем на пытанне і адказам на адказ:

Я думаю, што ты –
и то, и это:
звезды, лица, планета
в тебе черты.
Кто был тот человек,
Что, блуждая в мире,
Нашел в нем нишу,
Нашел тот мир, что сводит нас с ума,
Берег нас в клещи,
И ты, как мысль о вещи, мы – вещь сама?

И. Бродский

